

Ο Θεός και το Άπειρο

/ [Γνώμες](#)

- Πέτρος Δ. Δαμιανός, Δρ. Φιλοσοφίας – Διδακτικό Προσωπικό ΕΜΠ

Ο άνθρωπος από τα πρώτα του βήματα στάθηκε μπροστά στο ακατανόητο. Το κοίταξε, το ένιωσε να τον υπερβαίνει και αναζήτησε έναν τρόπο να το ονομάσει. Έτσι γεννήθηκαν δύο μεγάλες έννοιες που φέρουν διαφορετικά ονόματα, μα ίσως την ίδια ρίζα: ο Θεός και το Άπειρο. Και οι δύο γεννήθηκαν εκεί όπου η σκέψη συναντά το όριό της και αρνείται να σιωπήσει.

Οι προσωκρατικοί **υλιστές φιλόσοφοι**, επιχειρώντας να εξηγήσουν τον κόσμο χωρίς αναφορά στους θεούς, πέρασαν από τον μύθο στον λόγο μέσα από τα μαθηματικά. Αντικατέστησαν τα θεία πρόσωπα με την έννοια του απείρου, πιστεύοντας πως έτσι θα αποκαλύψουν την αιτία των πραγμάτων. Όμως, στην πραγματικότητα, απλώς μετέφεραν την ασάφεια από το πεδίο του μύθου στο πεδίο της λογικής. Το άπειρο δεν έλυσε το μυστήριο· απλώς το έντυσε με άλλη γλώσσα.

Αυτή η νοητική πορεία συνεχίστηκε μέσα στους αιώνες και οδήγησε στη γέννηση των επιστημών. Η νέα «ιερατεία» της γνώσης υποσχέθηκε ότι θα λυτρώσει τον

άνθρωπο από την αυθεντία της θρησκείας και θα του χαρίσει εξουσία πάνω στη φύση. Πίσω όμως από το ιδεώδες της απελευθέρωσης κρυβόταν μια νέα μορφή εξουσίας. Οι επιστήμες, κληρονόμοι εκείνης της προσωκρατικής μετατόπισης, δεν στόχευσαν πια στην αλήθεια, αλλά στην κυριαρχία. Το διακύβευμα δεν ήταν η κατανόηση του κόσμου, αλλά η κατοχή του.

Η επιστήμη, με την επίκληση του απείρου και της απροσμέτρητης προόδου, υποσχέθηκε να λύσει τα προβλήματα του ανθρώπου· όμως δημιούργησε μεγαλύτερα. Η τεχνική της αποτελεσματικότητας υπήρξε εντυπωσιακή, μα η υπαρξιακή της συμβολή μηδενική. Αντί να απαντήσει στα βαθιά ερωτήματα της ύπαρξης, επινόησε αδιάκοπα νέες ανάγκες, κατασκευάζοντας έναν κόσμο όπου η γνώση υπηρετεί το κέρδος και όχι την αλήθεια. Ο άνθρωπος έμαθε να μετρά, να υπολογίζει, να εξουσιάζει — μα όχι να νοεί.

Σήμερα, το τίμημα αυτής της διαδρομής είναι βαρύ. Μια ανθρωπότητα που μπορεί να αυτοκαταστραφεί με το πάτημα ενός κουμπιού· ένας πλανήτης που ασφυκτιά κάτω από το ίδιο της το δημιούργημα· μια επιστήμη που υπηρετεί μαζικές δολοφονίες στο όνομα της «προόδου». Κι ένας άνθρωπος που, απομακρυνόμενος από τον Θεό, πίστεψε πως μπορεί να σταθεί μόνος του — μα έχασε τον λόγο της ύπαρξής του.

Η απομάκρυνση από τον Θεό δεν απελευθέρωσε τον άνθρωπο· τον έκλεισε στο άπειρο της άγνοιας με μαθηματική ακρίβεια. Η γνώση χωρίς πνευματικό σκοπό έγινε εργαλείο χωρίς νόημα, και η πρόοδος χωρίς μέτρο, καταστροφή. Ίσως λοιπόν το πραγματικό άπειρο δεν βρίσκεται στις εξισώσεις, αλλά στο βλέμμα που αναγνωρίζει το μυστήριο και δεν το εξουσιάζει· εκεί όπου ο άνθρωπος θυμάται ότι είναι πλάσμα και όχι δημιουργός του κόσμου.

Όσο η επιστήμη συνεχίζει να υποκαθιστά τον Θεό, η ανθρωπότητα θα χάνει την ψυχή της μέσα στη λάμψη των μηχανών της. Και τότε το άπειρο δεν θα είναι σύμβολο γνώσης, αλλά προειδοποίηση. Γιατί ο άνθρωπος που νομίζει πως δεν χρειάζεται τον Θεό, γίνεται ο ίδιος το πειραματόζωο της ίδιας του της εξουσίας.

Πηγή: pemptousia.gr